

BESTANSPLAN FOR ALVDAL ELGVALD FOR PERIODEN 2019-2021

Behandlet på årsmøte i Alvdal Grunneierlag SA 29.04.2019

Godkjent av Alvdal kommune, formannskapet 22.08.2019, ref: 19/760-5

1. Innhold

.....	1
2. Beskrivelse av planområdet (Alvdal vald).....	3
3. Planperiode	4
4. Organisering.....	4
5. Grunnlags- og bestandsdata for valdet.....	4
5.1 Beitetakst.....	4
5. Målsetninger	9
6. Avskytingsplan	9
7. Avskytingsmodell	10
8. Virkemidler	10

2. Beskrivelse av planområdet (Alvdal vald)

- Valdet ligger i Hedmark fylke, Alvdal kommune. Hele kommunen regnes som et vald unntatt Barkald jaktfelt sør i kommunen.
- Valdet grenser til kommunene Tynset, Folldal, Rendalen og Stor-Elvdal.
- Totalareal på Alvdal vald er 905 km². Tellende beiteareal er 475 km².
- Medlemmer som inngår i valdet er totalt 24 jaktfelt (for 2019):
 - Bellinga
 - Østkjølen
 - Tronskjølen
 - Aumåsen
 - Sivildalen
 - Måna-Djupdalsbekken
 - Djupdalsbekken- Strålsjøåsveien
 - Strålsjøåsveien- Herredsgrensa
 - Einabu
 - Kolve Dølplasslia
 - Haustdalen
 - Hammermåna
 - Høyåsen
 - Dokkan- Baugberget
 - Vardlia
 - Kjemsjøsetra/Sølnsetra
 - Holmsjøen
 - Kolletvola- Follandsvangen
 - Flatsætra- Nyhussætra
 - Råskåsen
 - Øvre Aumdalen-Dølbekken
 - Svartbekkjølen
 - Blåvola
 - Urlia

Alvdal elgvalds nye plan kan etter gjeldende regelverk sammen med årlig avskytingsplan godkjennes av offentlig myndighet og gi direkte grunnlag for tildeling av fellingstillatelser slik den forrige bestandsplanen gjorde. Planen skal legges frem for kommunen til godkjenning.

Det er et overordnet mål at all forvaltning av hjortevilt skal skje etter en plan. For elg og hjort kan kommunene godkjenne bestandsplanar for en planperiode på inntil 5 år. Målet med bestandsplanar er en mer målrettet forvaltning der jaktrettighetshavere får en større del av ansvaret for forvaltninga enn ved tradisjonell tildeling fra kommunen.

3. Planperiode

Planen lages for 3 år. Det vil si årene 2019-2021.

4. Organisering

Det areal som er tilsluttet Alvdal Grunneierlag SA utgjør et vald i hjorteviltsammenheng jfr. Forskrift om forvaltning av hjortevilt §15. Det er styret i Alvdal Grunneierlag som forvalter elgjakta i valdet. Styret består av 6 medlemmer, herav 1 leder. Alle er valgt på årsmøte i grunneierlaget.

5. Grunnlags- og bestandsdata for valdet

Elgstammens utbredelse og trekkforhold. Elgstammens utbredelse strekker seg over det hele Alvdals skogsareal med bruk av fjellet i gitte beite- og trekkperioder. Høyereliggende områder tilknyttet fjellskogen har de senere år hatt stabil forekomst over tid i likhet med mer bonitetsrike lavereliggende områder. Snøforholdene med påvirkning av tilgang på beite styrer elgens områdebruk i tider av året. Trekket i valdet varierer litt fra år til år, men hovedtrekkene er at det samles mye elg langs Glåma- og Folla vassdragene vinterstid. Det er her den største utfordring også ligger da det går både vei og jernbane langs Glåma, og vei langs Folla.

Beiteskader på skog/innmark. Skadeomfanget er av beskjedne art i dag på både skog og innmark. Det kan være i enkelte tilfeller vintertid med stor ansamling av elg at skogen får merkbare skader. På innmark så er det tidlig beiting om våren som gjør størst skader.

Alvdal kommune skal ha en sunn elgstamme som ikke er større enn at beiteskadene vinterstid kan aksepteres av skogbruket. Elgstammen skal ikke være begrensende for det biologiske mangfold i regionen. Vurdering av naturens bærekraft skal skje på grunnlag av beitetakst. Beitetrykket på skog skal ikke overstige 40 % av årlig kvistproduksjon på furu innenfor elgens rekkevidde i vinterområdene for elg. Dette vil bety en dominerende beitegrad på 2,2.

5.1 Beitetakst

Det er utført beitetakst på til sammen 60 prøvefelt i forkant av ny bestandsplanperiode. Beitetakseringen ble gjennomført som overvåkingstakst etter SKI/ «Solbraametoden» der siste års beiting på utvalgte indikatorarter (furu, bjørk, ROS og vier) ble vurdert.

Beitetakstresultatene er presentert i tabell 1.

Med beitegrad menes hvor stor andel skudd på trær som har vært utsatt for elgbeiting.

Beitegrad inndeles i 4 grader:

Beitegrad 1: Ingen eller ubetydelig beiting.

Beitegrad 2: Inntil 1/3 av kvist utsatt for beiting.

Beitegrad 3: 1/3-2/3 av kvist utsatt for beiting.

Beitegrad 4: >2/3 av kvist utsatt for beiting.

Tabell 1: Resultater av overvåkingstakst i Alvdal elgvald sommer 2018. Kolonne 1 og 2 representerer tilsammen 60 prøveflater.

	Kolonne1	Kolonne 2	Gj.snitt
Furu	1,4	1,21	1,3
Bjørk	1,35	1,22	1,28
Ros	1	1	1
Vier	1	1	1

Gjennomsnittlig beitegrad viser 1,3 for furu. Målsetning om en beitegrad på under 2,2 er oppnådd på takstflatene. Oppfølgende elgbeitetakseringer bør utføres i forkant av hver bestandsplanperiode for å evaluere videre utviklingen i beitetrykk.

- **Irregulær avgang.** Vei og jernbane utgjør størst irregulær avgang utenom ordinært jaktuttak. I gjennomsnitt ligger dette på 10 – 15 dyr pr år.
- **Sett elg data.** Det foreligger gode sett/skutt elg-data i perioden 2010 – 2018 som grunnlag for beregning av bestand. I tillegg vektlegges lokal kunnskap som kan påvirke antall sett elg fra år til år.

Tabell 2. Sett elg data. Tallene i tabellen er hentet fra hjorteviltregisteret, i tillegg til viltrapporten – Alvdal i jaktårene 2014-2018.

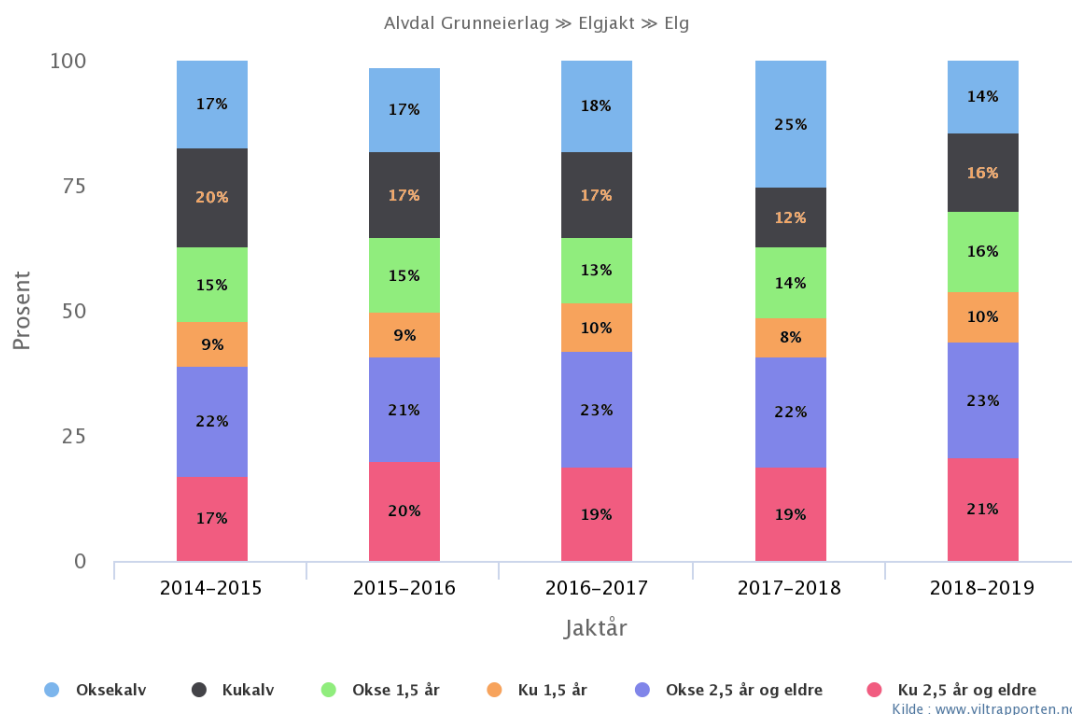
År	2014	2015	2016	2017	2018	Gj.snitt
Antall jegerdager	2339	2242	1786	1924	1898	2037,8
Okse	261	273	221	212	228	239
Ku uten kalv	151	157	164	130	170	154,4
Ku med en kalv	153	170	159	148	125	151
Ku med to kalver	50	37	23	19	25	30,8
Sum kalver	259	258	208	233	181	227,8
Ukjent	134	115	98	96	65	101,6
Sett elg pr. jegerdag	0,43	0,45	0,49	0,45	0,42	0,448
Sum sett elg	1008	1000	873	857	794	906,4
Jaktfelt som har levert skjema	24	22	20	23	23	22,4

- Felt elg data

Tabell 3. Prosentvis fordeling av skutte dyr i perioden 2014-2018. Hjorteviltregisteret

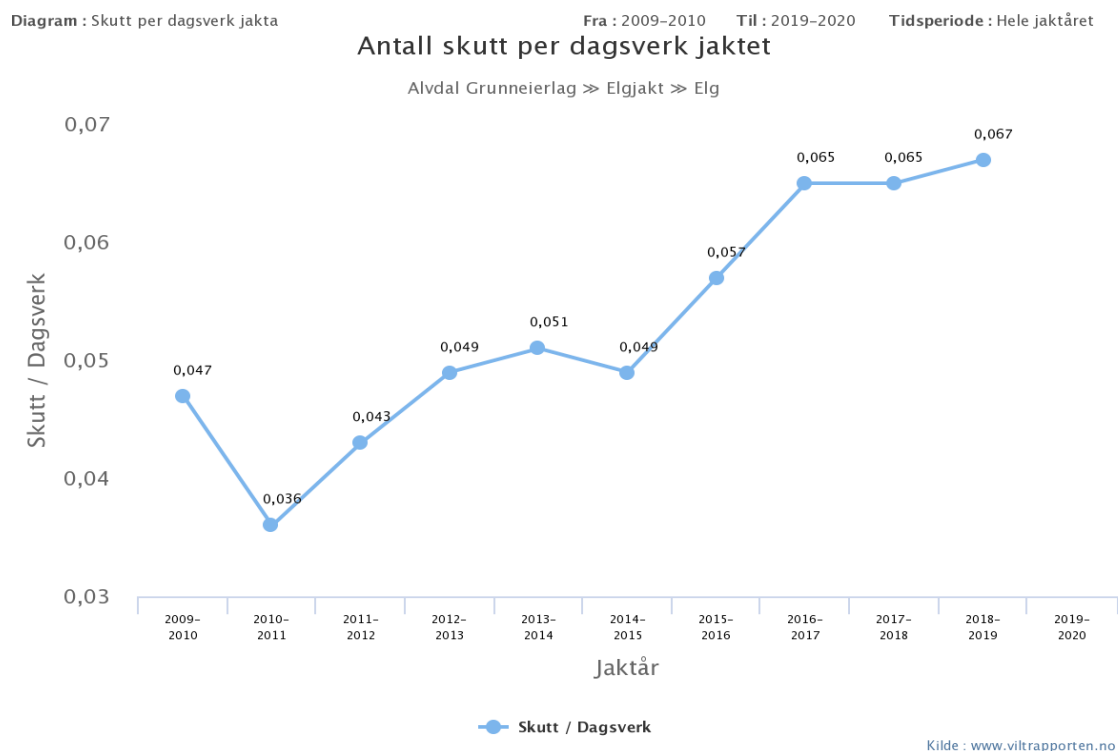
År	2014	2015	2016	2017	2018	Gj.snitt
Antall jegerdager	2339	2242	1786	1924	1898	2037,8
% felt hannkalv	17,4	18,5	22,8	24,8	14,1	19,52
% felt hunnkalv	20	16,9	15,7	12	15,6	16,04
% felt okse 1,5 år	14,8	14,6	15	13,6	15,6	14,72
% felt ku 1,5 år	8,7	9,2	8,7	8	10,2	8,96
% felt okse >2,5 år	21,7	20,8	24,4	22,4	23,4	22,54
% felt ku >2,5 år	17,4	20	13,4	19,2	21,1	18,22
Sum antall felte elg	115	130	127	125	128	125
Jaktfelt som har levert skjema	24	22	20	23	23	22,4

Diagram : Prosentfordeling av skutte dyr Fra : 2014-2015 Til : 2018-2019 Tidsperiode : Hele jaktåret
 Prosentvis fordeling av skutte dyr i valgt tidsperiode i de enkelte jaktårene

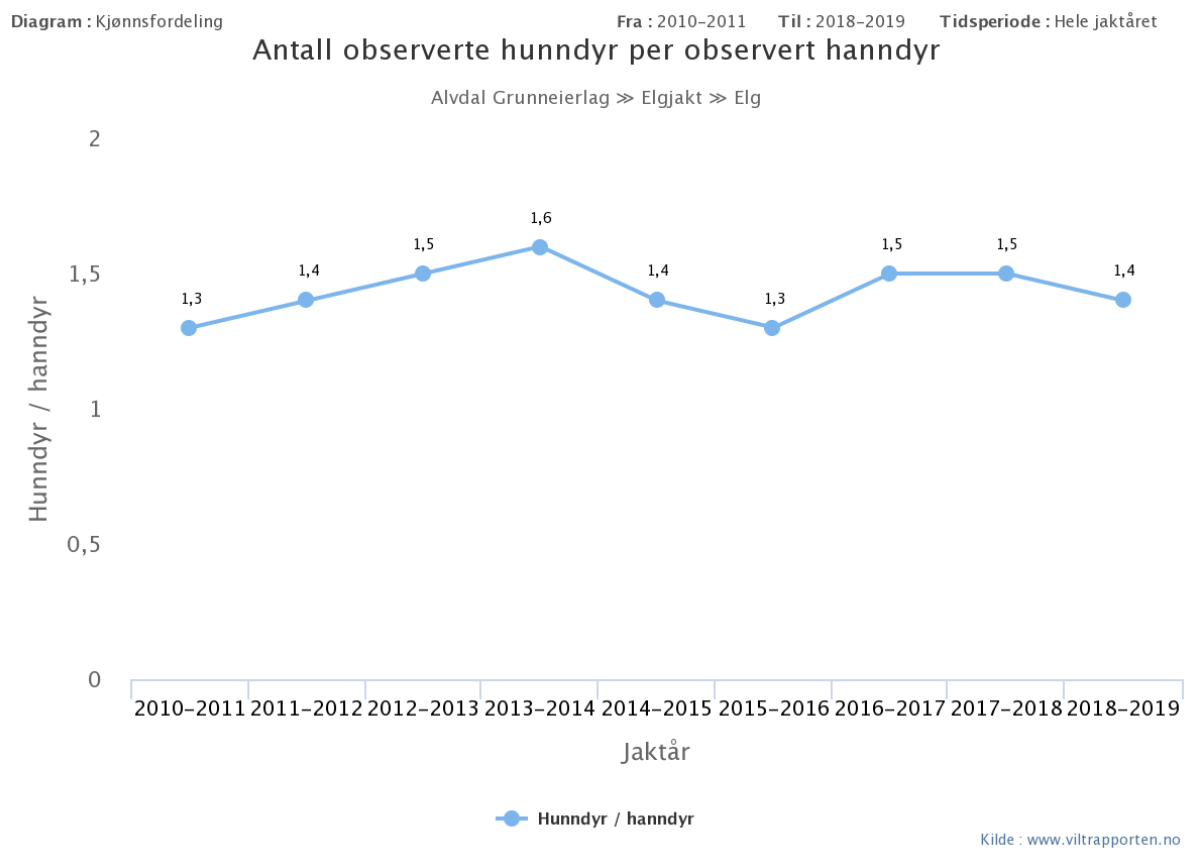

Figur 1. Prosentvis fordeling av skutt kategori i perioden 2014-2018. Viltrapporten

- **Antall skutt elg per dagsverk jaktet** er god indikasjon på bestandsutvikling.

Figur 2: Antall skutt per dagsverk jaktet i Alvdal vald i perioden 2010-2018

Figur 3. Forholdet mellom sett ku pr. okse i Alvdal vald i jaktårene 2010-2018. Viltrapporten

Diagram : Sett kalv pr. hunndyr

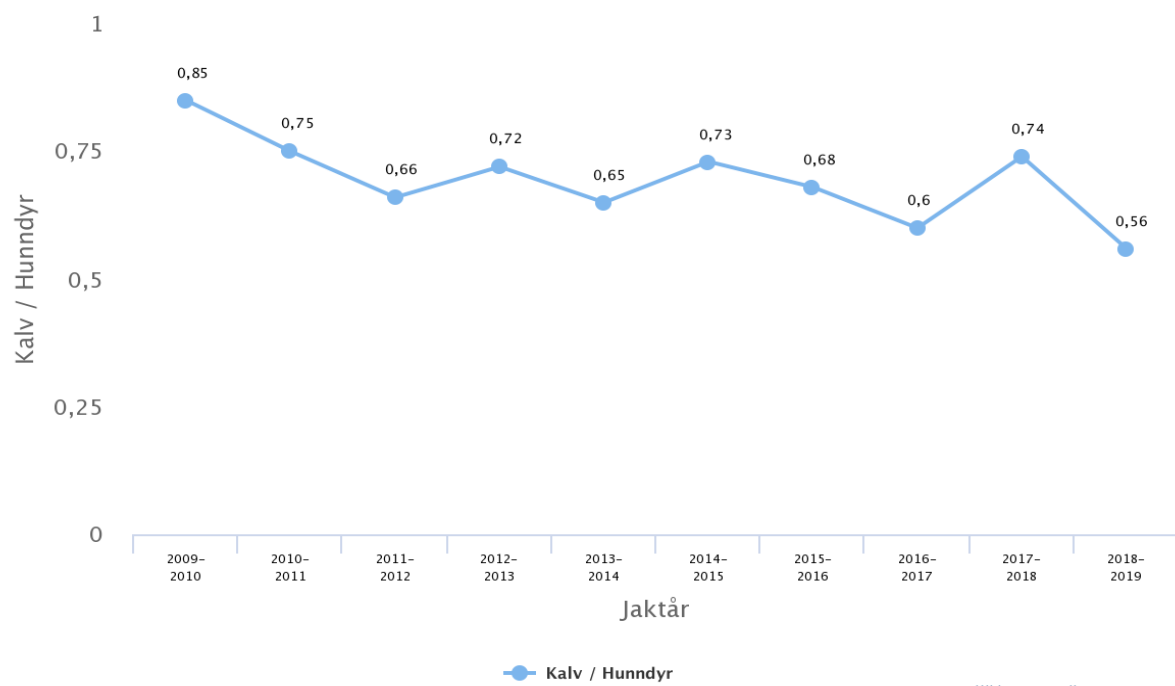
Fra : 2009-2010

Til : 2018-2019

Tidsperiode : Hele jaktåret

Sett kalv pr. hunndyr

Alvdal Grunneierlag >> Elgjakt >> Elg

Kilde : www.viltrapporten.no

Figur 4. Forholdet mellom sett kalv pr. hunndyr i Alvdal vald i perioden 2010-2018. Viltrapporten

5. Målsetninger

Hovedmål: Valdets formål er å bidra til en langsiktig forvaltning av viltet med best mulig produksjon og avkastning i forhold til leveområdenes bæreevne og skader på jord- og skogbruk. Det må også tas hensyn til de samfunnsmessige perspektiv med tanke på konflikter med vei og jernbane. Det er et mål at elgen skal være en del av landbruksnæringens ressursgrunnlag.

Delmål:

- Opprettholde et sunt kjønnsforhold i elgstammen på 1,2 – 1,5 ku per okse.
- Holde gjennomsnittlig beitegrad under 2,2.

6. Avskytingsplan

Miljødirektoratet antyder at en årlig overføring av kvote på inntil 10 % av fellingstillatelsene normalt kan aksepteres av kommunen. Det kan årlig overføres inntil ti prosent av fellings-tillatelsene i valdet ved avvik i forventet felling eller ved en større vekst i bestanden enn forutsatt.

Den årlige fellingskvote tildeles Alvdal Grunneierlag samlet og viser antall dyr uten spesifisering på alder og kjønn jf. hjemmel i viltlovens forskrift om forvaltning av hjortevilt § 18. Kvotestørrelsen fastsettes av kommunen for hele planperioden. Alvdal Grunneierlag kan tenke seg følgende kvotestørrelse:

Tabell 4. Planlagt uttak av elg ved jakt.

År	Antall dyr
2019	135
2020	135
2021	130
Sum	400

Dette gir en sum på 400 dyr for gjeldene planperiode og utgjør 3 563 daa tellende areal pr elg. I planperioden 2016 -2018 var det også satt til 400 dyr, og det ble felt 380 dyr. Dette utgjorde

en fellingsprosent på 95%. Her som tidligere må vi vurdere ut ifra det enkelte års avskyting om det er rom for å regulere kvotestørrelse på det enkelte år.

7. Avskytingsmodell

Ut fra forutsetningene i hjorteviltforskriftens § 18, og med henvisning til bestandsplan, kan kommunen godkjenne at valdet selv fordeler tildelt kvote. Kjønnforholdet er på et akseptabelt nivå andel koller per okse, og er innenfor målsettingen. Med dette som bakgrunn legges det opp til en fordeling etter modell:

Tabell 5. Avskytingsmodell

Max % eldre ku	Max % eldre okse	Min % kalv/ungdyr
17	23	60

Avskytingsmodell har vært i bruk i Alvdal Elgvald siden 2013. Modellen er godt intrigert, og ønskes videreført i kommende bestandsplanperiode. Det er ønskelig med en stabil elgbestand, vi ser det derfor som viktig at vi holder oss til en avskytingsmodell som sikrer et stabilt nivå på bestand av produksjonsdyr.

Ved vesentlige avvik fra godkjent bestandsplan, eller vesentlige uforutsette endringer i bestanden i området i løpet av planperioden, kan kommunen vedta å trekke godkjenningen tilbake og dele ut ny fellingstillatelse.

8. Virkemidler

Avskyting. Arbeide for økende overgangsmuligheter på tvers av feltgrensene for å få høyest mulig fellingsprosent. Det legges til grunn en målsetning om minst 85% avskyting av årlig kvote.

Vektgrense. Fra 2013 ble grensen på kalv/ungdyr hevet til 150 kg som virkemiddel for å bremse en stigende vekst de siste årene. Med dette kan også flere av de små voksne individer tas ut. Alle dyr skal føres etter sin biologiske alder.

Fallvilt og felling av skadedyr. Det er en vanlig praksis at ved felling av skadet vilt vil det jaktlaget som det er naturlig at dyret tilhører vil få tilbud om å få dette dyret. Det vil da uansett kjønn og alder tas av kalv/ungdyrkvoten. Denne praksisen bør fortsette. I de tilfeller som det gis tillatelse til å ta ut skadedyr, bør også dette tas av kvoten på det aktuelle feltet.

Dette er ment å forstå innenfor en periode på sommeren og frem til etter jaktslutt. Eksempel på slike skadedyr er store beiteskader på innmark.

Innsamling av data. Fellingsrapporter, sett elg skjema og slaktevekter samles inn årlig via Viltrapporten. Frist er 10 dager etter jaktslutt.

Kontroll og vekt oppgave. Det utdeles jaktlagsmappe på feltleder- og jegermøte før elgjakta. Dette skal være et nyttig verktøy ved utøvelse av elg- og hjortejakt i Alvdal elgvald.

Skjøtsel av området. Det tas inn en avgift på løyvene på elg, kalt beite- og tiltaksavgift. Fra 2009 har det blitt utbetalt et markberedningstilskudd på 50,- per daa vært finansiert av dette. Akutfôring samt rydding langs vei og bane vurderes også i henhold til behov for å motvirke påkjørsler av elg. Dette er imidlertid et søknadspliktig tiltak jf. Mattilsynet og vil kreve planmessig fôring.

Jakttider. Jakttiden for elg i denne perioden er 25.09 – 30.11.